

สรุปผลการประชุม

คณะกรรมการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (Working Committee on Financial Services Liberalization under the ASEAN Framework Agreement on Services (WC-FSL/AFAS) ครั้งที่ 28

วันที่ 3 สิงหาคม 2553 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

1. Safeguard Framework (pre-agreed flexibilities)

ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการจัดทำร่างคำอธิบาย (Guiding Principle) สำหรับ Safeguard List 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ใช้ภายในอาเซียน (Internal Version) และฉบับที่ใช้สำหรับเผยแพร่ (Public Version) โดยที่ Public Version จะตัดถ้อยคำบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความสับสนหรือสื่อให้ประเทศนอกกลุ่มสามารถทราบท่าทีของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น รายการที่สามารถต่อรองได้ (negotiable) และรายการที่ไม่สามารถต่อรองได้ (non-negotiable) ทั้งนี้ ประธานขอให้ประเทศสมาชิกกลับไปพิจารณารายละเอียดถ้อยคำในร่าง Public Version อีกครั้ง และขอให้แจ้งความเห็นต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนภายในวันที่ 17 สิงหาคม 2553

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบให้ปรับปรุงรูปแบบตาราง Safeguard List ให้เกิดความชัดเจน และตัดคำว่า ‘Financial’ ออกจากหัวข้อ ‘Financial Laws and National Policies’ เนื่องจากอาจถูกระเบียบบางอย่างที่มีได้อยู่ภายใต้กฎหมายการเงิน เช่น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวของประเทศไทย เป็นต้น โดยที่ประชุมได้ขอให้ประเทศสมาชิกเร่งจัดทำ Safeguard List สำหรับข้อผูกพันในรอบที่ 5 และในปี 2554 อาจพิจารณาขยายการจัดทำ Safeguard List สำหรับตารางข้อผูกพันรวม (consolidated commitment) ที่ได้รวมข้อผูกพันภายใต้กรอบองค์การการค้าโลกและกรอบอาเซียนในรอบที่ 1-4 ต่อไป ทั้งนี้ ที่ประชุมขอให้ประเทศสมาชิกรวบรวม Safeguard List ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนภายในวันที่ 15 กันยายน 2553

2. การเจรจาเปิดเสรีบริการด้านการเงินในอาเซียน รอบที่ 5

2.1 ในการประชุมครั้งนี้ ไทยได้มีการเจรจาสองฝ่าย (Bilateral discussion) กับ 4 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และมาเลเซีย สรุปได้ดังนี้

เวียดนาม มีข้อเรียกร้องต่อไทยในสาขาประกันภัยใน Mode 3 (Commercial Presence) โดยขอให้ต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งไทยได้แจ้งว่า ไทยไม่ได้ผูกพันสาขาประกันภัยภายใต้ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ที่จะต้องเปิดตลาดในปี 2558 นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ซึ่งจะอนุโลมให้ต่างชาติถือหุ้นเกินร้อยละ 50 ได้ในกรณีที่บริษัทมีฐานะหรือการดำเนินการในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน โดยต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ดังนั้น ไทยจึงไม่สามารถผูกพันการเปิดตลาดในสาขาประกันภัยตามที่เวียดนามเรียกร้องในการเจรจารอบที่ 5 แต่จะรับไว้ประกอบการพิจารณาในการเจรจารอบต่อไป และถึงแม้ว่า ไทยจะไม่ได้ผูกพันใน

สาขาดังกล่าว เอกชนเวียดนามก็สามารถเข้ามาดำเนินธุรกิจได้โดยอาจเริ่มจากการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กับบริษัทที่จัดตั้งอยู่แล้วได้

ฟิลิปปินส์ มีข้อเรียกร้องต่อไทย ดังนี้

(1) ขอให้ต่างชาติสามารถจัดตั้งศูนย์ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Remittance center) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการโอนเงินกลับประเทศให้แก่คนฟิลิปปินส์ ที่ทำงานอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก ซึ่งไทยได้ชี้แจงว่า ปัจจุบัน ผู้ที่จะขอใบอนุญาตต้องเป็น นิติบุคคลไทยเท่านั้น และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ยังไม่สามารถผ่อนปรนข้อจำกัดในเรื่องนี้ได้ เนื่องจากการโอนเงินระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อเงินทุนไหลออก อย่างไรก็ดี ธปท. อยู่ระหว่างการศึกษาและจัดทำแผนการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 ซึ่งจะรวมถึงแนวทางการพิจารณาให้ใบอนุญาตใหม่แก่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ในปี 2557 ดังนั้นในการดำเนินการในขณะนี้ อาจทำได้ 2 ทาง คือ ให้ฟิลิปปินส์มาร่วมธุรกิจกับธนาคารพาณิชย์ไทย หากต้องการทำธุรกิจธนาคารพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ หรือเข้ามาในรูปของ correspondent bank ที่ทำธุรกรรมเฉพาะด้าน

(2) ขอให้ไทยอนุญาตให้ผู้แทนฟิลิปปินส์ในไทย (representative officer) เช่น เจ้าหน้าที่สถานทูต สามารถทำการตลาด (marketing and/or promotional work) เกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ของฟิลิปปินส์ เช่น โฆษณาพันธบัตรรัฐบาลฟิลิปปินส์แก่คนฟิลิปปินส์ที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งไทยได้แจ้งความเห็นเบื้องต้นว่า อาจจะต้องจัดตั้งเป็นสำนักงานตัวแทน (representative office) เนื่องจากมีประเด็นเรื่องการตรวจสอบสถานะของธุรกิจ (due diligent) ด้วย

สิงคโปร์ มีข้อเรียกร้องต่อไทย ดังนี้

(1) สาขาประกันภัยใน Mode 3 ขอให้ต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งไทยได้ชี้แจงเหตุผลต่อสิงคโปร์เช่นเดียวกับที่ชี้แจงต่อเวียดนาม

(2) สาขานาการใน Mode 4 (Presence of Natural Persons) ขอให้ยกเลิกการจำกัดจำนวนคนชาติอาเซียนที่จะเข้ามาทำงานในสาขานาการ ซึ่งไทยได้แจ้งว่า ไทยได้ดำเนินการแล้วตามข้อผูกพันรอบที่ 4 สำหรับข้อกำหนดเรื่องจำนวนกรรมการเป็นเงื่อนไขของการจัดตั้งบริษัท ซึ่งไม่เกี่ยวกับ Mode 4

นอกจากนี้ สิงคโปร์ได้สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายประกันภัยที่กำหนดให้ต้องมีการประกันต่อ (re-insurance) ในประเทศไทยอย่างน้อยร้อยละ 10 ก่อน (10% national retention policy) ซึ่งไทยขอรับเรื่องดังกล่าวไปสอบถามหน่วยงานกำกับดูแล และจะแจ้งให้สิงคโปร์ทราบต่อไป

มาเลเซีย เป็นการหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยไทยได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงิน สรุปได้ดังนี้

(1) การจัดตั้งบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ (subsidiary) ในมาเลเซีย ผู้แทนมาเลเซียให้ข้อมูลว่า ในการให้ใบอนุญาตใหม่แก่ธนาคารต่างประเทศ ธนาคารกลางมาเลเซีย (Bank Negara Malaysia:

BNM) จะประกาศใน website โดยผู้ที่สนใจจะต้องการยื่นแผนธุรกิจ และข้อมูลทั่วไปที่ระบุในประกาศให้คณะกรรมการพิจารณา หลังจากที่ผ่านมาการคัดเลือกแล้ว BNM จะส่งหนังสือแจ้งต่อผู้ที่ได้รับการเลือก พร้อมทั้งระบุข้อมูล/เอกสารที่จะต้องนำส่งเพิ่มเติม เช่น หนังสือรับรองการให้ความสนับสนุนจากบริษัทแม่ และหนังสืออนุมัติจากคณะกรรมการ (Letter of Approval) เป็นต้น

(2) ข้อกำหนดเรื่องจำนวนตู้ ATM โดยมาเลเซียไม่อนุญาตให้บริษัทลูก ของธนาคาร ต่างประเทศมีตู้ ATM นอกธนาคาร (off-site) เพราะตามกฎหมายมาเลเซีย off-site ATM

นอกธนาคารนับเป็น 1 สาขา ยกเว้นธนาคารอิสลาม (Foreign Islamic Bank) ที่อนุญาตให้มี off-site ATM ได้

(3) เงื่อนไขการเป็น microfinance branch สำหรับบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ ซึ่งมาเลเซียไม่มีข้อกำหนดเรื่องที่ตั้ง แต่จะสามารถให้บริการได้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็น microfinance เท่านั้น ซึ่งมีเงื่อนไข 3 ข้อ คือ

(3.1) ให้สินเชื่อได้ไม่เกิน 50,000 ริงกิต วัตถุประสงค์เพื่อการประกอบธุรกิจเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อการบริโภค

(3.2) ต้องเป็นบริษัทขนาดเล็กซึ่งมีพนักงานแบบเต็มเวลาไม่เกิน 5 คน

(3.3) กรณีที่เป็นธุรกิจภาคการผลิต (Manufacturing) ต้องมีเงินทุนหมุนเวียน ไม่เกิน 250,000 ริงกิต ส่วนกรณีที่เป็นธุรกิจอื่นๆ (Others) เงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 200,000 ริงกิต

ทั้งนี้ การอนุญาตให้จัดตั้ง microfinance branch นั้น ไม่ใช่การให้ใบอนุญาตใหม่ แต่อนุญาตให้ธนาคารที่ได้รับอนุญาตแล้ว สามารถเปิดสาขาได้ 10 สาขาเพื่อประกอบธุรกิจนี้โดยเฉพาะ

(4) การกำกับดูแล Investment Bank สำหรับมาเลเซีย เป็นการกำกับร่วมระหว่าง BNM และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) โดย BNM กำกับดูแลด้านความมั่นคง ส่วน SEC ดูแลด้านการคุ้มครองนักลงทุน ดังนั้น Investment Bank จึงต้องได้รับทั้งใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ธนาคารพาณิชย์จาก BNM และใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จาก SEC มีเงื่อนไขการดำเนินธุรกิจ คือ ไม่สามารถรับฝากเงินเกิน 500,000 ริงกิต และสามารถให้สินเชื่อในรูปแบบของการเก็บค่าธรรมเนียม (fee-based) เท่านั้น

2.2 ที่ประชุมได้ขอให้ประเทศสมาชิกสรุปผลการเจรจาสองฝ่ายและการดำเนินการของแต่ละประเทศในภาพรวม โดยกัมพูชาได้รับที่จะไปปรับปรุงข้อเสนอ (Offer List) ในสาขาย่อย financial leasing ตามที่ประเทศสมาชิกอื่นเรียกร้อง อินโดนีเซีย จะอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นในธุรกิจประกันภัยได้ถึงร้อยละ 80 และในธุรกิจหลักทรัพย์ได้ถึงร้อยละ 99 สำหรับ private placement และร้อยละ 100 สำหรับการซื้อผ่านตลาดหลักทรัพย์ มาเลเซีย จะยื่น Offer List ในสาขาย่อย insurance intermediation และสาขาหลักทรัพย์ โดยจะปรับปรุงจากรอบที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ เช่น อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นใน fund management, venture capital, financial planner และ financial advisory ได้ถึงร้อยละ 100 พม่า จะยื่น Offer List ในสาขานาคาร ฟิลิปปินส์ จะยื่น Offer List ในสาขาที่ผูกพันภายใต้ AEC Blueprint ซึ่งจะปรับปรุงข้อผูกพันเรื่องสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติให้ถือหุ้นในธุรกิจ

ประกันภัยและธุรกิจหลักทรัพย์ได้ถึงร้อยละ 60 สิงคโปร์ จะไม่ยื่นทั้ง Request และ Offer List ในการเจรจาฉบับนี้ เนื่องจากธุรกิจการค้าบริการด้านการเงินของสิงคโปร์ค่อนข้างเปิดเสรี อยู่แล้ว เวียดนาม จะยื่น Offer List ตามข้อผูกพันขององค์การการค้าโลก สำหรับไทยได้แจ้งว่าอยู่ระหว่างการนำเสนอ Offer List เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คาดว่าจะสามารถ ส่งให้สำนักเลขาธิการอาเซียนได้ภายใน 1 สัปดาห์ โดย Offer List ของไทยจะครอบคลุมสาขาที่ผูกพันภายใต้ AEC Blueprint คือ สาขาหลักทรัพย์ ซึ่งไทยจะขยายขอบเขต (coverage) ของข้อผูกพันให้ครอบคลุมทุกธุรกิจหลักทรัพย์ตามที่ระบุในกฎหมายไทย และจะอนุญาตให้ต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 โดยมีเงื่อนไขบางประการ ที่ประชุมจึงขอให้ประเทศสมาชิกนำส่ง Offer List ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนภายในวันที่ 15 กันยายน 2553

3. การศึกษาเรื่อง Assessing Financial Landscape and Formulating Milestones for Milestones for Monetary and Financial Integration in ASEAN

ที่ประชุมได้รับทราบว่า กลุ่มที่ปรึกษานำโดยศาสตราจารย์ยุง ชูล ปาร์ค จาก Korea University ได้นำเสนอผลการศึกษาระยะที่ 2 ต่อที่ประชุมร่วมเจ้าหน้าที่อาวุโสธนาคารกลางและกระทรวงการคลังอาเซียน (Joint Seminar of ASEAN Central Banks and Finance Ministries Deputies on ASEAN Financial Integration) ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2553 ณ เมืองยอร์กยาคาร์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีบริการด้านการเงิน ในเบื้องต้น มีข้อเสนอในภาคธนาคาร โดยให้มีการเข้าสู่ตลาดอย่างเท่าเทียม (Equal Access) และการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (Equal Treatment) โดยกำหนดเวลาในการดำเนินการที่แตกต่างกันระหว่างประเทศสมาชิกเดิม 5 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) กับประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา ลาว พม่า 4 และเวียดนาม) และบรูไน ซึ่งกำหนดเป้าหมายสุดท้ายที่จะต้องเปิดตลาดในปี 2563

ที่ประชุมมีความเห็นว่า ข้อเสนอของที่ปรึกษาดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อนจาก แผนการดำเนินการของ WC-FSL/AFAS ภายใต้ AEC Blueprint นอกจากนี้ ยังขาดความเข้าใจในการจัดทำ Safeguard Framework (pre-agreed flexibilities) สำหรับการเปิดเสรีบริการด้านการเงิน จึงเห็นควรมีการหารือเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งเห็นควรให้ที่ปรึกษาจัดทำข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจง เช่น แนวทางการดำเนินการเปิดตลาดของแต่ละประเทศในรอบที่ 6 เพื่อให้เป็นไปตาม AEC Blueprint หรือการดำเนินการอื่นๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

4. การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา อาเซียน-อินเดีย

ที่ประชุมรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ 27 ระหว่างวันที่ 12-16 กรกฎาคม 2553 ณ กรุงเทพฯ ว่า อินเดียไม่ต้องการข้อบทที่แตกต่างจากบทบัญญัติที่ระบุในภาคผนวกด้านการเงินภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS Annex on Financial Services) และ

อินเดียไม่สามารถส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินเข้าร่วมการประชุม WC-FSL/AFAS ในครั้งนี้ ตามที่ประธาน WC-FSL/AFAS มีหนังสือเชิญได้ เนื่องจากเป็นช่วงประชุมรัฐสภา

ที่ประชุมเห็นควรยืนยันทำทึให้มี Financial Annex รวมทั้งข้อบท Financial Services including Prudential Measures, Exchange Rate and Financial Stability โดยเห็นควรให้ ยื่นร่าง Financial Annex ที่ WC-FSL/AFAS ได้ให้ความเห็นชอบเมื่อเดือนกันยายน 2552 ต่ออินเดีย สำหรับประเด็นเรื่องการแลกเปลี่ยนระหว่าง Annex on Movement of Natural Person ที่อินเดียเสนอกับ Financial Annex ที่อาเซียนเสนอ ขอให้คณะกรรมการฯ ขอนโยบายจากที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) ซึ่งจะมีขึ้นในเดือนสิงหาคม 2553

5. กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

การประชุม WC-FSL/AFAS ครั้งต่อไป จะจัดต่อเนื่อง (back-to-back) กับการประชุม WC-CAL ในเดือนพฤศจิกายน 2553 ณ ประเทศฟิลิปปินส์
